

Financieel Jaarverslag 2016

De Kringwinkel Zuiderkempen VZW – Milieu en Werk VZW

Tel 015/23 73 93
Fax 015/23 73 99

Noordstraat 25/1
2220 Heist-op-den-Berg

info@dekringwinkelzuiderkempen.be

Inhoud

Woord vooraf	1
Geconsolideerde Jaarrekening.....	3
Ratio's	5
Notities bij de jaarrekening	9

Woord vooraf

In 2012 werkten we een herstelplan uit om – na de opstapeling van 1,3 miljoen euro aan verliezen - opnieuw een financieel gezondere organisatie te worden. De belangrijkste positieve elementen van dat herstelplan waren eind 2015 gerealiseerd. Het boekjaar 2016 kondigde zich dan ook aan als een moeilijk overgangsjaar. Temeer omdat tijdens 2014-2015 gestart werd met enkele ingrijpende bijsturingen van ons organogram. Deze bijsturingen zijn gericht op professionalisering van het kader en de ondersteunende diensten en een intensievere begeleiding van onze operationele medewerkers. Beter ondersteunde en gelukkigere medewerkers zullen efficiënter werken.

Ook op sociaal ondernemersvlak hebben we niet stilgezeten en creëerden we de voorbije jaren enkele nieuwe activiteiten: de Sociale- en KringKruidenier, het soepatelier IndeSoep, een Retoucheshop en een geautomatiseerde textiellijn.

Tot en met 2015 slaagden we er in om een steeds hogere cashflow en bedrijfswinst te genereren waardoor de eerste bijsturingen van ons organogram geen negatieve gevolgen hadden voor het bedrijfsresultaat. Dit ondanks meerdere substantiële financiële tegenvallers die we niet voorzien hadden in het herstelplan (o.a. volledige afwaardering grond Spiegelfabriek). De bijsturing van het organogram zal in 2017 volledig gerealiseerd zijn en we zullen erover waken dat het kader niet verder uitbreidt.

De gestage verbetering van de operationele cijfers en de toename van de bedrijfsomzetten geeft ons het vertrouwen dat we de juiste keuzes gemaakt hebben en dat we de volledige extra kost van het hertekende organogram op termijn kunnen dragen. Maar we moeten accepteren dat de extra kosten die we maken, met vertraging zullen leiden tot structureel hogere inkomsten.

De groei van het netto bedrijfskapitaal werd in 2015 afgeremd, wat zich in 2016 verder doorzet. Echter, waar dit voor 2015 grotendeels werd veroorzaakt door de activering van de erfpacht voor de campus Spiegelfabriek, wordt dit in 2016 versterkt door het negatieve resultaat. Een verdere daling van het Eigen Vermogen wordt veroorzaakt door de afschrijving van de Kapitaalsubsidies.

Aldus sluiten we het boekjaar 2016 af met een resultaat van -44.537 euro (0,6% van de totale bedrijfsopbrengst). Een aantal negatieve subsidie afrekeningen met betrekking tot boekjaar 2015 (37.055 euro), een voorraaddaling van de handelsgoederen (33.495 euro) en enkele waardeverminderingen op handelsvorderingen (27.893 euro) zijn de belangrijkste factoren met een negatieve impact op het resultaat.

Met dit resultaat kan de dalende trend van de liquiditeit, de dekking van het Vreemd Vermogen en het Netto Bedrijfskapitaal (NBK) niet omgebogen worden en blijven deze belangrijke aandachtspunten voor de komende jaren. Net zoals in voorgaande jaren zullen we moeten blijven inzetten op kostenbeheersing en efficiëntieverhoging.

Geconsolideerde Jaarrekening

Balans per 31/12/2016 (na toekenning resultaat)

	Notes	2016	2015
ACTIEF			
Vaste Activa		4.418.823	4.623.400
Immateriële VA		35.517	14.441
Materiële VA		4.355.322	4.593.654
Terreinen en gebouwen	1	2.761.962	2.916.514
Installaties, machines en uitrusting		382.072	400.638
Meubilair en rollend materieel		109.199	106.507
Vaste activa in leasing of op grond van een soortgelijk recht		1.027.410	1.084.488
Andere materiële vaste activa		74.679	85.506
Financiële VA		27.984	15.304
Vlottende Activa		1.407.649	1.469.901
Vorderingen op meer dan één jaar		0	0
Voorraden	2	238.554	266.700
Vorderingen op ten hoogste één jaar	3	441.268	401.439
Geldbeleggingen		250	250
Liquide Middelen		646.952	727.996
Overlopende Rekeningen actief		80.626	73.516
TOTAAL ACTIEF		5.826.473	6.093.300
PASSIEF			
Eigen Vermogen		284.774	387.513
Kapitaal		274.779	274.779
Overgedragen winst-/verlies	4	-108.612	-64.075
Kapitaalsubsidies		118.607	176.808
Voorzieningen voor risico's en kosten	5	228.679	185.306
Schulden		5.294.006	5.482.814
Schulden op meer dan één jaar	6	3.283.680	3.596.935
Schulden op ten hoogste één jaar	7	2.010.326	1.885.879
Overlopende Rekeningen passief		19.014	37.668
TOTAAL PASSIEF		5.826.473	6.093.300

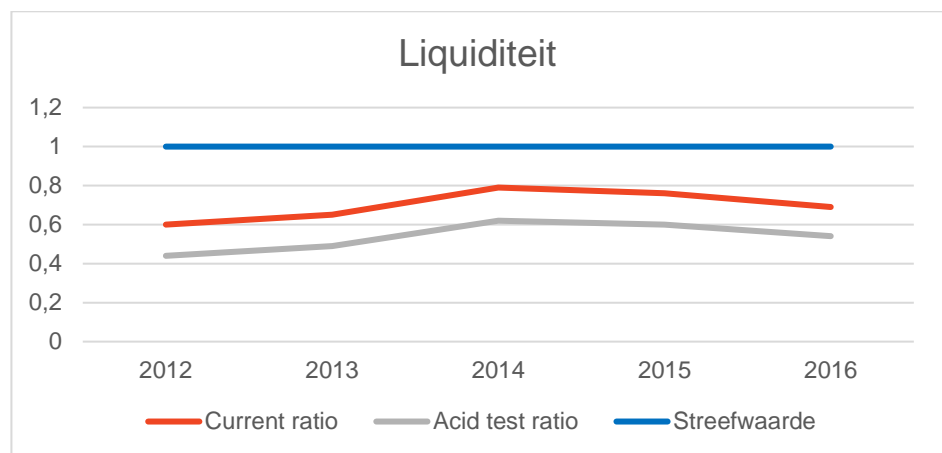
Resultatenrekening per 31/12/2016

	Notes	2016	2015
OPBRENGSTEN			
Omzet	8	4.210.026	4.107.401
Wijzigingen in de voorraad		-33.495	5.033
Subsidies en schenkingen		2.710.488	2.524.567
Loonsubsidies	9	2.397.556	2.288.439
Overige subsidies		308.941	226.526
Schenkingen		3.992	9.602
Andere opbrengsten	10	176.818	212.027
Financiële opbrengsten		59.779	56.440
Kapitaalsubsidies		58.202	53.142
Overige financiële opbrengsten		1.577	3.298
Uitzonderlijke opbrengsten		49.612	3.143
TOTAAL OPBRENGSTEN		7.173.229	6.908.610
KOSTEN			
Handelsgoederen en hulpstoffen		-222.858	-172.466
Diensten en diverse goederen	11	-1.154.047	-1.071.379
Huur en huurlasten		-243.912	-229.194
Onderhoud en herstellingen		-129.019	-130.853
Verzekeringen		-65.464	-77.107
Water, gas, elektriciteit		-180.844	-160.739
Overige diensten en diverse goederen		-534.809	-473.486
Bezoldigingen en sociale lasten	12	-4.994.535	-4.759.142
Bezoldigingen		-4.768.615	-4.577.463
Overige personeelskosten		-225.919	-181.680
Afschrijvingen		-573.052	-563.662
Minderwaarden en terugname VZ		-70.266	52.158
Andere kosten		-46.901	-74.136
Financiële kosten		-153.255	-166.714
Kosten van schulden		-141.906	-158.115
Overige financiële kosten		-11.350	-8.598
Uitzonderlijke kosten		-2.851	-3.150
TOTAAL KOSTEN		-7.217.766	-6.758.491
RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR		-44.537	150.119

Ratio's

- Liquiditeit

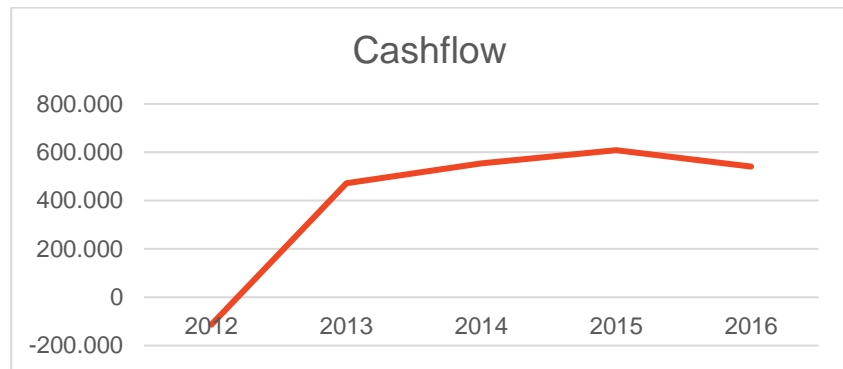
Zoals onderstaande grafiek aantoont is de liquiditeit in de loop van 2016 verder gedaald en blijft ze kleiner dan de streefwaarde. Dit betekent dat het niet mogelijk is om alle schulden op korte termijn te betalen met de beschikbare middelen op korte termijn. Merk op dat tijdens 2016 er zich geen enkel moment heeft voorgedaan waarbij er een tekort aan liquide middelen was om de rekeningen te betalen.

Deze situatie is niet comfortabel, doch evenmin sterk bedreigend, zolang de bank in ons bedrijf gelooft. Zo financieren wij sinds enkele jaren zowel vakantiegelden als eindejaarspremies via korte termijnkredieten en betalen we die kredieten stipt terug aan de bank. Het is onze betrachting om opnieuw aan te pikken met de stijgende trend die in 2010 werd ingezet.

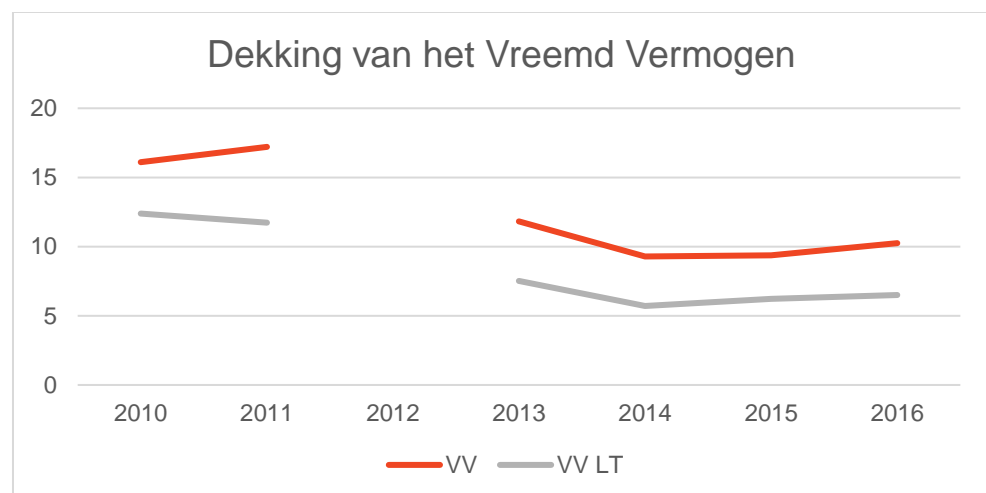
- Cashflow

De cashflow is in de loop van boekjaar 2016 met 67.902 euro gedaald naar 540.580 €. Het negatieve resultaat en een stijging van de niet kaskosten (waardeverminderingen en afschrijvingen) liggen hier aan de basis.

De helft van de daling van de cashflow is te wijten aan de bijsturing van de voorraadwaardering welke sinds boekjaar 2015 werd ingezet. De waardering van de voorraad gesorteerde goederen in magazijn wordt sindsdien telkens met 1/3 afgebouwd. Desondanks was er voor boekjaar 2015 een lichte toename van de voorraad omwille van een hogere gemiddelde goederenprijs. In 2016 vertaalt dit zich in een significante waardevermindering van 33.495 € omdat de gemiddelde goederenprijs onveranderd is gebleven t.o.v. 2015. Vanaf 2017 zullen wij enkel nog de goederen in de winkels waarderen.

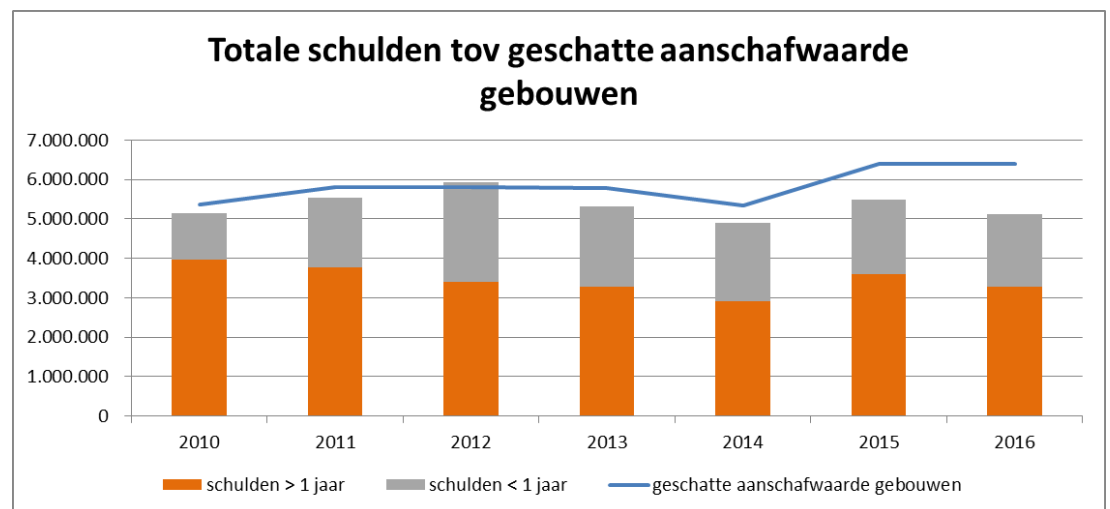
- Dekking van het Vreemd Vermogen en Vreemd Vermogen op lange termijn
Met de gerealiseerde cashflow van 2016 zal het 10,2 jaar duren om het Vreemd Vermogen terug te betalen. Indien we ons beperken tot het Vreemd Vermogen op lange termijn is dit 6,5 jaar.

In 2012 lieten we al onze gebouwen in eigendom schatten door een beëdigd landmeter. We denken ervan te mogen uitgaan dat de verkoopwaarde ervan niet gedaald is t.o.v. de

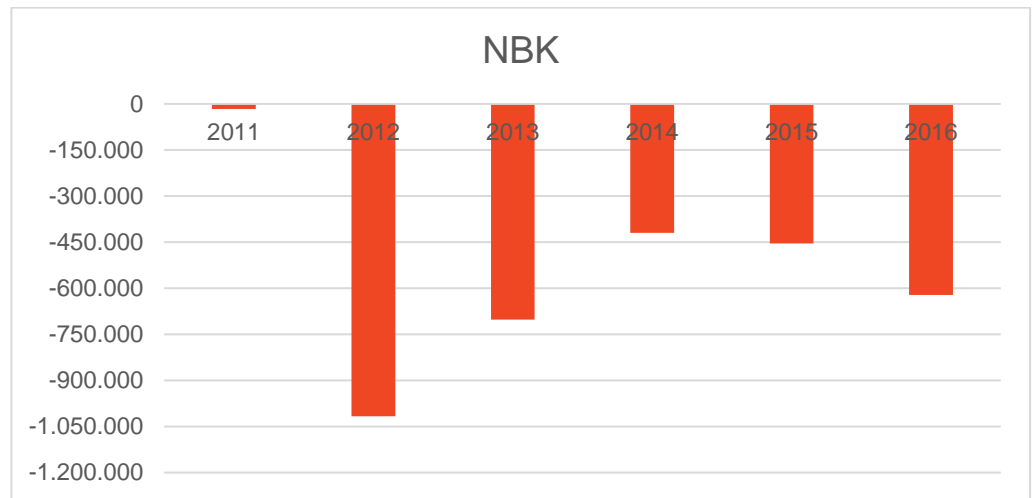

schattingen. Ondanks onze verminderde solvabiliteit stellen we vast dat de geschatte waarde van de gebouwen tussen de 1,4 (excl. Spiegelfabriek) en 2,5 miljoen euro (incl. Spiegelfabriek) hoger ligt dan de balanswaarde. Het is niet onze bedoeling om deze latente meerwaarde noch te activeren noch er ons blind op te staren. Evenmin moeten we er abstractie van maken, daar we eigenaar zijn van onze gebouwen, zelfs al zullen ze na verloop van tijd volledig afgeschreven zijn. Het is eveneens een gunstige evolutie dat de verhouding van de totale schulden t.o.v. de geschatte aanschafwaarde van onze gebouwen gevoelig afgenomen is.

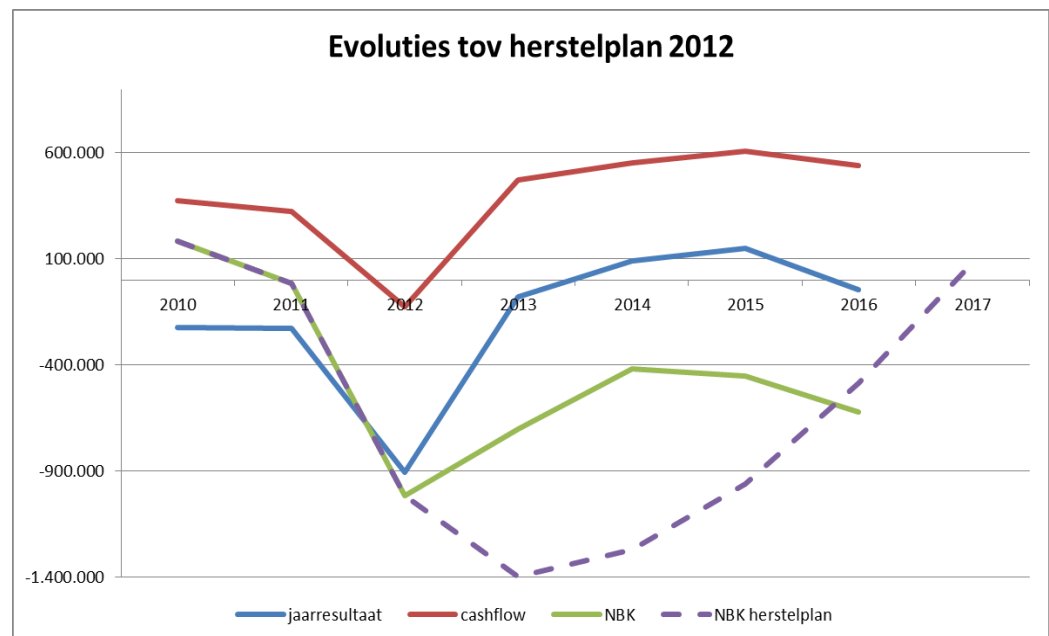

- **Netto Bedrijfskapitaal (NBK)**

Het NBK toont aan of en in welke mate investeringen gefinancierd worden met middelen die op korte termijn beschikbaar zijn. In het afgelopen jaar is het NBK gedaald tot -621.690 euro wat aantoont dat een deel van de lange termijn verplichtingen gefinancierd wordt met middelen welke op korte termijn beschikbaar zijn.

Onderstaande grafiek laat duidelijk zien dat we wellicht achterstand opgelopen hebben t.o.v. het scenario zoals voorzien in het herstelplan van 2012.

Notities bij de jaarrekening

Belangrijkste boekhoudregels

a. Gebruikte boekhoudprincipes

De jaarrekening werd opgesteld volgens de Belgische algemeen aanvaarde boekhoudprincipes.

b. Geconsolideerde jaarrekening

Dit financieel jaarverslag betreft de geconsolideerde jaarrekening van de vzw's Milieu en Werk en De Kringwinkel Zuiderkempen na eliminatie van intercompany transacties (balans en resultatenrekening).

c. Materiële Vaste Activa

De Materiële Vaste Activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs. De volgende afschrijvingspercentages, gefundeerd op economische criteria, worden toegepast vanaf het jaar van ingebruikname:

Gebouwen	5%	lineair
Verbouwingswerken	10% - 20%	lineair
Machines en materiaal	20%	lineair
Uitrusting	10% - 33%	lineair
Inrichting	10%	lineair
Meubilair en kantooruitrusting	10% - 33%	lineair
Computerinstallaties	25% - 33%	lineair
Rollend materieel	25% - 33%	lineair
Inrichting gehuurde gebouwen	20%	Lineair

d. Voorraden en Bestellingen in Uitvoering

De goederen die aan de vereniging worden geschonken of nagelaten en bestemd zijn om te worden gerealiseerd, worden geregistreerd op het ogenblik van het opmaken van de inventaris of op het ogenblik van hun verkoop indien deze aan de inventaris voorafgaat. Deze goederen worden gewaardeerd aan hun waarschijnlijke verkoopprijs op het ogenblik van het opmaken van de inventaris of op hun verkoopprijs indien deze plaatsvindt vóór de inventaris. Het zijn enkel de verkoopklare goederen die worden geïnventariseerd en dit aan de geraamde gemiddelde verkoopprijs per kilogram van het afgelopen boekjaar.

e. Continuïteit van de bedrijfsuitoefening

Het boekjaar 2016 wordt met verlies afgesloten. De Raad van Bestuur blijft overtuigd van het feit dat de toepassing van de waarderingsregels onder hypothese van continuïteit kan behouden blijven.

1. Vaste Activa

Per 31/12/2016 bedroeg de netto boekwaarde van de Materiële en Immateriële Vaste Activa 4.390.839 euro. Er werd in 2016 geïnvesteerd in o.a. een sorteerlijn voor textiel, de vervanging van de servers (hard- en software), kassasysteem (hard- en software), de betonverharding in Geel en de keuken in Heist-op-den-Berg.

	Aanschaffingswaarde							
	Huidig boekjaar				Vorig boekjaar			
	01 jan	Invest.	Desinvest.	31 dec	01 jan	Invest.	Desinvest.	31 dec
Immateriële VA	27.374	42.542		69.916	7.872	19.502	0	27.374
Gebouwen en Terreinen	5.087.503	93.222		5.180.725	5.060.757	26.746	0	5.087.503
Installaties, machines en uitrusting	1.966.370	147.299	-4.400	2.109.269	1.930.902	35.468		1.966.370
Meubilair	119.492	4.941		124.433	119.927	449	-884	119.492
Computerinstallatie	135.843	28.683	-398	164.128	129.357	6.486	0	135.843
Bedrijfswagens	480.299	35.868	-5.871	510.296	461.834	47.965	-29.500	480.299
Vaste Activa - erfpacht	1.141.567	0	0	1.141.567	0	1.141.567		1.141.567
Andere Materiële VA	366.884	3.180		370.064	333.716	33.168	0	366.884
Totaal:	9.325.332	355.735	-10.669	9.670.398	8.044.365	1.311.351	-30.384	9.325.332

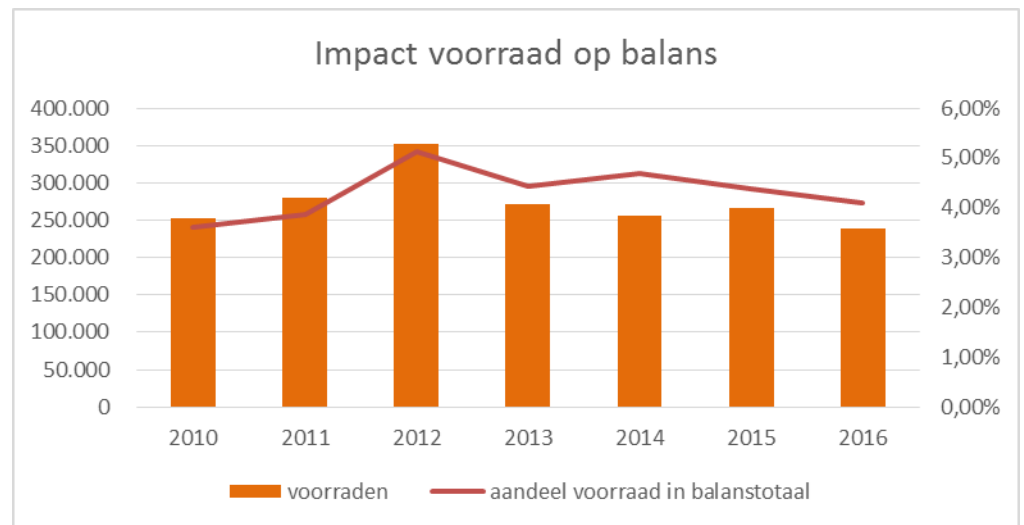
	Gecumuleerde Afschrijvingen					
	Huidig boekjaar			Vorig boekjaar		
	01 jan	Afschr.	31 dec	01 jan	Afschr.	31 dec
Immateriële VA	12.933	21.466	34.399	4.374	8.559	12.933
Gebouwen en Terreinen	2.170.989	247.774	2.418.763	1.932.520	238.469	2.170.989
Installaties, machines en uitrusting	1.565.732	161.465	1.727.197	1.396.678	169.054	1.565.732
Meubilair	113.800	3.970	117.770	108.657	5.143	113.800
Computerinstallatie	129.779	9.778	139.557	124.349	5.430	129.779
Bedrijfswagens	385.548	46.783	432.331	349.694	35.854	385.548
Vaste Activa - erfpacht	57.078	57.078	114.156	0	57.078	57.078
Andere Materiële VA	281.378	14.008	295.386	267.688	13.690	281.378
Totaal:	4.717.237	562.322	5.279.559	4.183.960	533.277	4.717.237

2. Voorraden

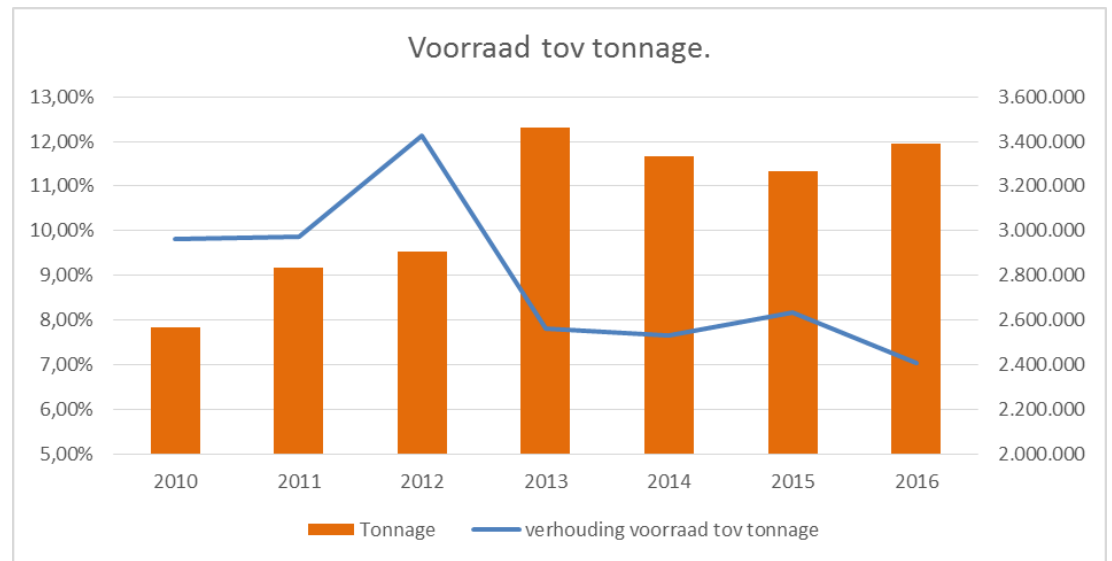
	KW	TD	Kaarsen	SK No	KK Li	IdS	Totaal
Beginvoorraad	251.291	10.960	61	1.112	3.276	0	266.700
Voorraadwijziging	-33.495	-870	-61	-279	3.980	2.579	-28.147
Eindvoorraad	217.796	10.090	0	833	7.256	2.579	238.553

Voor de waarderingsregels van de voorraad winkelgoederen zie ook [voorraden en bestellingen in uitvoering - pagina 9](#).

Positief is dat we sinds 2012 de impact van de voorraad op het balanstotaal teruggedrongen hebben. Immers, een sterke afwijking van de voorraad uitgedrukt in kg of van de gemiddelde verkoopprijs per kilogram kan een belangrijke impact hebben en dit zowel op de balans als het resultaat van het boekjaar. Het was onze ambitie om deze impact gevoelig af te zwakken. In die zin kan je zien dat er sinds 2012 voor 114.000 € minder voorraad in onze balans zit.

Ook t.o.v. de totale tonnage neemt het belang van de voorraad sterk af, zie onderstaande grafiek. Het jaar 2013 beschouwen we als een overgangsjaar vanwege de overschakeling naar een nieuw registratiesysteem in dat jaar. In 2016 halen we bijna 500.000 kg meer goederen op in ons werkingsgebied. In 2012 bedroeg de voorraad nog meer dan 12% van de totale ophaling. In 2016 hebben we deze verhouding teruggebracht tot 7%.

3. Vorderingen op ten hoogste één jaar

	2016	2015
Handelsvorderingen	215.361	296.327
Te innen subsidies	155.075	84.009
Overige vorderingen	70.832	21.103
Totaal:	441.268	401.439

4. Overgedragen winst en verlies

Het boekjaar 2016 wordt afgesloten met een geconsolideerd verlies van 44.537 euro waardoor het gecumuleerd geconsolideerd verlies per 31/12/2016 op 108.612 euro afklokt.

	M&W	DKZ	Consol
01/01/2015	-181.771	117.696	-64.075
resultaat bkjr	-42.373	-2.164	-44.537
31/12/2015	-224.144	115.532	-108.612

5. Voorzieningen voor risico's en kosten

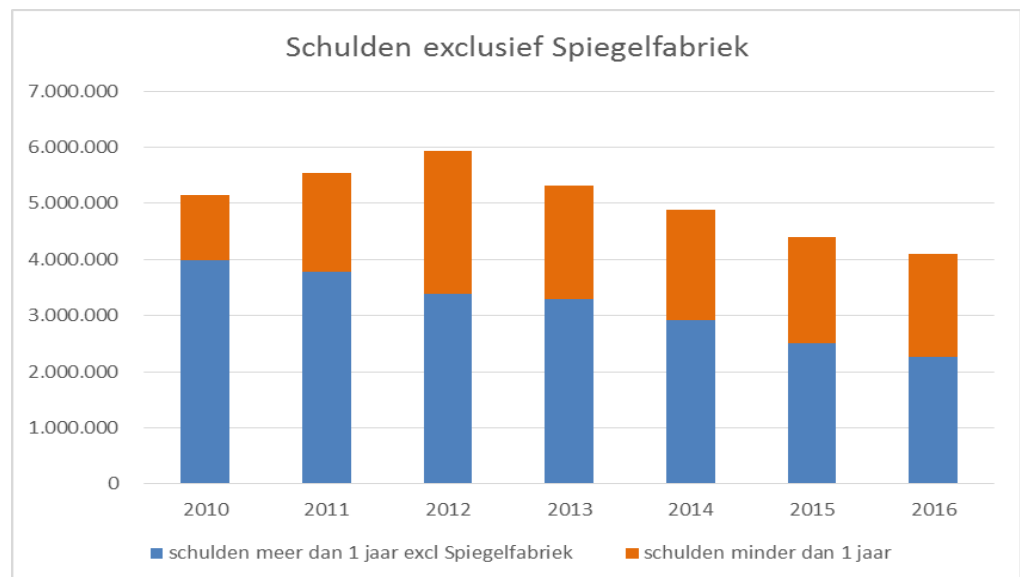
De voorziening voor de aannemer fase 2 Spiegelfabriek ter waarde van 30.000 euro, werd teruggenomen. Het totale bedrag aan voorzieningen (228.679 euro) betreft de voorziening voor onroerende voorheffing voor zowel gebouwen in eigendom als gehuurd. Bij ontvangst van een aanslagbiljet dienen wij een bezwaar in waarna Vlaanderen geen aanslagen meer stuurt (na een eerste bezwaar). Allicht zullen we in 2017 opnieuw aanslagbrieven mogen ontvangen nadat Vlaanderen in een zaak in het gelijk werd gesteld door het Hof van Cassatie.

6. Schulden op meer dan één jaar

Deze bestaan hoofdzakelijk uit de erfpacht Spiegelfabriek, 997.147 euro, en kredieten bij banken, 2.284.844 euro, voor de financiering van investeringen.

Onderstaande grafiek toont de dalende trend aan van de schulden op lange termijn, hierbij abstractie makend van de campus Spiegelfabriek. Aangezien er sinds 2013 minder geïnvesteerd wordt, is deze daling hiervan een rechtstreeks gevolg. De schulden op korte termijn zitten eveneens in dalende lijn en dienen hoofdzakelijk ter financiering van het jaarlijks vakantiegeld en de eindejaarspremies.

In 2010 hadden wij nog een totale schuld van 5,17 miljoen euro. In 2012 was dat zelfs opgelopen tot nagenoeg 6 miljoen euro. Exclusief de erfpacht Spiegelfabriek zou onze totale schuld gedaald zijn tot 4 miljoen euro.

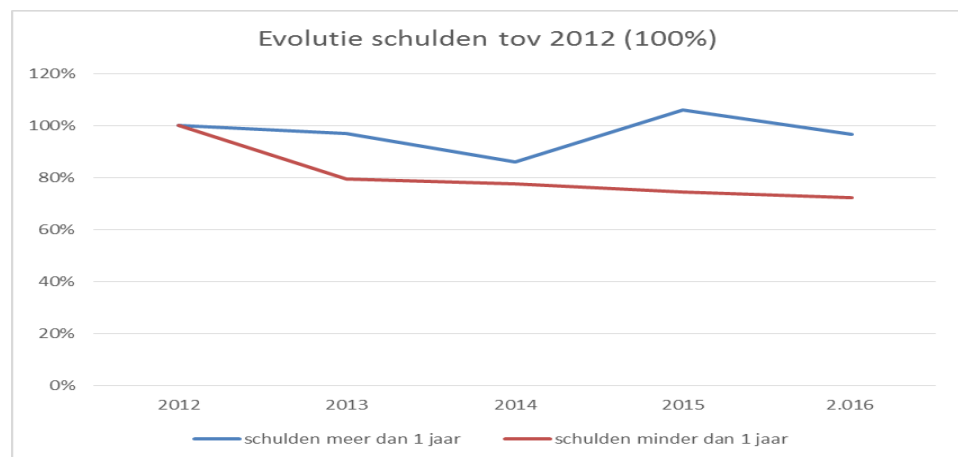
7. Schulden op ten hoogste één jaar

	2016	2015
Financiële schulden	895.974	877.162
Handelsschulden	179.459	330.329
Schulden mbt bezoldigingen	813.647	656.208
Overige schulden	121.245	22.180
Totaal:	2.010.325	1.885.879

Zowel het deel van de langlopende kredieten welke binnen het jaar (2017) vervallen als de kredieten op maximum 1 jaar (financiering vakantiegeld en eindejaarspremie) worden onder de financiële schulden opgenomen. Deze blijven in vergelijking met 2015 ongeveer gelijk.

De schulden m.b.t. bezoldigingen zijn de nettolonen van de maand december 2016 en het vakantiegeld 2016. Zie ook grafiek onder [Schulden op meer dan één jaar](#).

Met boekjaar 2012 als referentie zitten in onderstaande grafiek vooral onze korte termijnschulden in een dalende tendens. Die dalende tendens is voor de lange termijn schulden doorbroken door de activering van de erfpacht van het Spiegelfabriek. We slaagden er desalniettemin opnieuw in om sinds 2015 de lange termijn schulden in een dalende curve om te buigen.

8. Omzet

	2016	2015
Kringwinkels	3.056.924	2.905.451
Handelaars	131.584	208.555
Tonnage/Hergebruik	400.435	376.721
Energiesnoeiers	129.795	247.405
Klus en Verhuis	158.244	150.103
Sociale Kruideniers	89.608	46.225
IndeSoep	105.301	41.482
Overige	138.135	131.460
	4.210.026	4.107.401

2016 was een goed jaar voor de Kringwinkels die haar omzet voor het eerst ziet uitkomen boven de grens van 3.000.000 euro.

De verkopen aan handelaars blijven in dalende lijn omwille van de moeilijkheden om textiel, welke we in onze winkels niet aan de man kunnen brengen, te vermarkten. De prijzen voor tweedehands textiel op de wereldmarkt dalen sterk wat ook een negatieve impact heeft op de solvabiliteit van de textielhandelaars.

De hergebruikvergoeding kende een stijging deels omdat er in 2016 nog vergoedingen werden ontvangen voor 2015.

De Energiesnoeiërs kenden een moeilijk jaar. 3 personeelsleden gingen in een korte tijdspanne wegens medische overmacht uit dienst. Deze konden omwille van zeer moeizame toeleiding vanuit de VDAB moeizaam vervangen worden. Tot op heden (31/05/2017) staat er reeds meer dan 1 jaar een vacature energiesnoeier open waarvoor geen adequate toeleiding bestaat. Met minder volk kunnen er minder energiescans uitgevoerd worden wat zich vertaalt in een omzetzdaling.

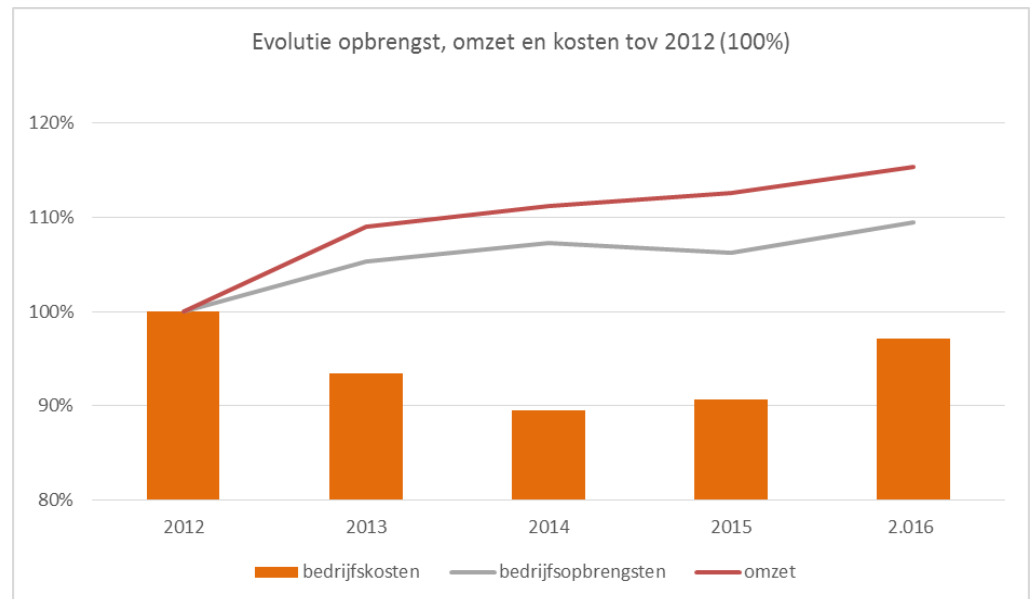
Klus en Verhuis tekent een kleine omzetzijging op ondanks het feit dat ook tijdens 2016 er een onderbezetting was wegens een moeizame toeleiding vanuit de VDAB. Hier kwam naar het einde van 2016 toe verbetering in wat ons hoop geeft om voor 2017 een hogere omzet te kunnen realiseren. Bovendien werd het bedrijfsmodel qua financiering sterk bijgestuurd in de richting van een klaverbladfinanciering. Deze bijsturing werd gemaakt door de lokale besturen want begin 2017 sloten er zich 3 extra besturen aan, waardoor we opnieuw in 10 gemeenten operationeel zijn.

De Sociale Kruideniers realiseren net geen omzetverdubbeling. De KringKruidenier in Herentals was in vergelijking met 2015 een volledig jaar operationeel wat deze stijging verklaart.

IndeSoep (Heultje) draaide een eerste volledig jaar onder de vleugels van Milieu en Werk en wist haar omzet met meer dan het dubbele te verhogen, waarmee het zelfs haar budget met 20.803 euro overschrijdt.

De Overige Omzet blijft ongeveer op hetzelfde niveau als 2015. Deze bevatten onder andere de huur van vrije kantoorruimtes (57.801 euro), opbrengsten uit afval (49.215 euro) en Trash Design (16.512 euro).

Onderstaande grafiek geeft een zicht op de ontwikkeling van totale bedrijfsopbrengsten, omzet en totale kosten t.o.v. referentiejaar 2012. We zien dat sinds 2012 de omzetten die de bedrijfsactiviteiten genereren met 15% toenemen en de totale bedrijfsopbrengsten met 9%. De totale bedrijfskosten zitten opnieuw in stijgende lijn, maar blijven nog 3% onder het niveau van 2012.

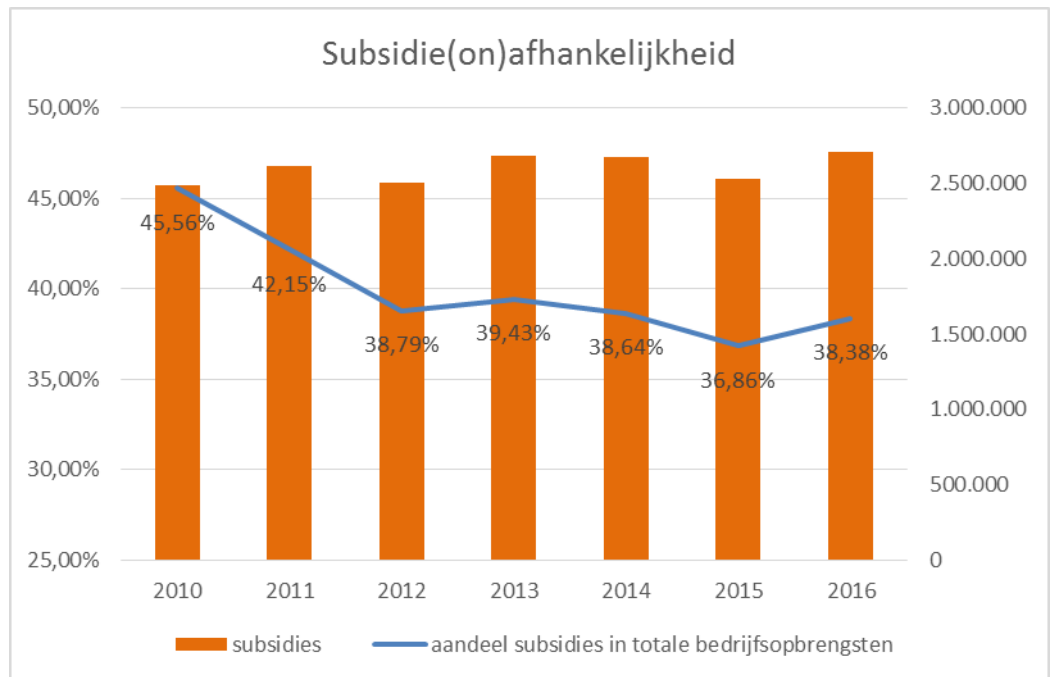

9. Loonsubsidies

Na de schorsing van het Maatwerkdecreet begin 2016 werden de loonsubsidies opnieuw toegekend volgens de regels van het decreet sociale werkplaatsen. Dit verklaart de stijging met 109.117 euro en versterkt de vrees dat het Maatwerkdecreet een besparingsdecreet is. Verder werden, in tegenstelling tot boekjaar 2015, de loonsubsidies geboekt op basis van onze rechten en niet op basis van ontvangst.

Onderstaande grafiek toont de absolute waarde van onze subsidies (loonsubsidies en andere) en de evolutie van onze subsidie(on)afhankelijkheid. De fluctuaties van de laatste jaren hebben soms te maken met projectsubsidies die niet structureel zijn maar soms ook omdat de definitieve afrekening van een subsidiejaar opgenomen is in het daaropvolgende boekjaar.

Onmiskenbaar echter toont de grafiek aan dat het aandeel van de subsidies in onze totale bedrijfsopbrengsten structureel gedaald is. De voornaamste redenen hiervoor kunnen enerzijds gezocht worden in de gewijzigde subsidiereglementering (o.a. maatwerkdecreet), maar hebben anderzijds ook te maken met de beleidskeuzes van ons bedrijf (o.a. opening winkel Laakdal met inzet van VOP-statuuut (lager gesubsidieerde medewerkers).

10. Andere opbrengsten

Deze omvatten onder andere ristorno's en schadevergoedingen uitbetaald door verzekeringsmaatschappijen (19.707 €), groene stroomcertificaten (42.300 €), werknemersbijdrage maaltijdcheques (33.195 €). Het wegvallen van de structurele interprofessionele looncorrectie zorgt voor een daling van 28.786 euro.

11. Diverse goederen en diensten

Sinds augustus 2016 huren we een bijkomend pand in de Cederstraat te Heist-op-den-Berg wat de stijging van de huur en huurlasten (14.718 euro) voor een deel verklaart. Verder is er de huur van de site in Heultje die nu een gans jaar loopt, terwijl dat in 2015 pas vanaf augustus was.

Het voorgaande verklaart mede de stijging in de nutsvoorzieningen (water, gas, elektriciteit) waar eveneens late afrekeningen met betrekking tot Spiegelfabriek boekjaar 2015 een belangrijke rol spelen (o.a. elektriciteit 10.474 euro).

De overige diensten en diverse goederen stijgen met 73.592 euro. Hiervan nemen de volgende kosten het grootste stuk voor hun rekening:

- Erelonen: 7.882 euro – we doen vaker beroep op advocaten om ons te laten bijstaan in juridische kwesties.

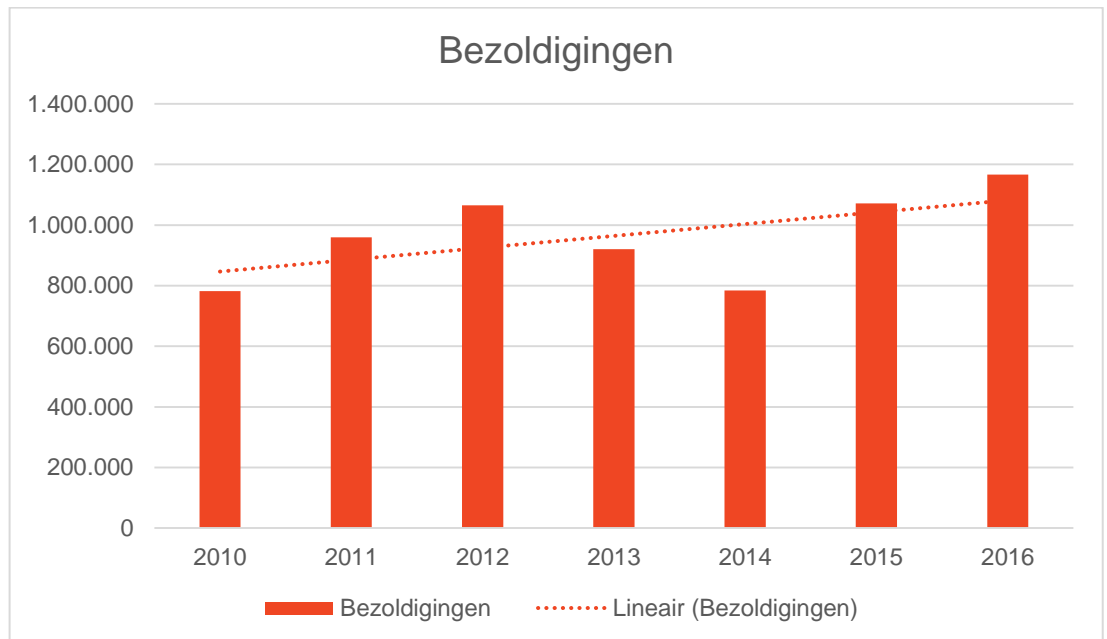
- Verwerkingskost afval: 21.822 euro – de hoeveelheid afval is in 2016 sterk toegenomen waardoor de verwerkingskost ervan eveneens stijgt.
- PR: 6.089 euro – extra publiciteit bv rond nieuwe prijzen textiel.
- Uitzendkrachten: 5.434 euro – opvangen tijdelijk personeelstekort personeelsadministratie.
- Vergoeding AZ: 7.573 – omwille van meer tewerkstelling in het statuut AZ (Arbeids Zorg).
- Betaalde schadevergoedingen: 4.360 euro.

12. Bezoldigingen en sociale lasten

Het boekjaar 2016 is het jaar waarin de implementatie van het nieuwe organogram zo goed als afgerond werd. Dit nieuwe organogram voorziet in een uitbreiding van de omkadering om een kwaliteitsvolle begeleiding van onze medewerkers te verzekeren en om het onderhoud van onze gebouwen in eigen beheer uit te voeren. Dat maakt dat de bezoldigingen stijgen. Verder werd ervoor gekozen om, gezien het vitale belang van deze diensten, de personeelsadministratie en boekhouding te versterken met mensen uit het normaal economisch circuit (NEC), dit ter vervanging van doelgroep medewerkers die langdurig ziek of uit dienst zijn.

Voorgaande heeft eveneens impact op de overige personeelskosten. Zo komt er in de voorziening voor het vakantiegeld 32.817 euro extra bij t.o.v. 2015.

Onderstaande grafiek toont de evolutie van onze totale loonkost sinds 2010. In vergelijking met 2012 konden we de voorbije jaren onze personeelskost vrij stabiel houden. Vanaf 2015 komen we opnieuw in een stijgende tendens.

Onderstaande grafiek toont aan dat, ondanks een lichte groei van het totaal aantal VTE, de omzet per VTE gestegen is. Sinds 2010 is onze productiviteit behoorlijk toegenomen. In 2010 haalden we ongeveer 20.000 € omzet per VTE, in 2016 gaat dit in de richting van 25.000 € per VTE.

